

BARKODI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
 MINISTRIA E ARSIMIT
 DHE SPORTIT
 QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

MODEL TESTI I MATURËS SHTETËRORE 2025

Lënda: Gjuhë shqipe dhe letërsi
 Gjimnazi dhe gjimnazi gjuhësor

Udhëzime për maturantin/kandidatin.

Testi përmban gjithsej **60 pikë**.

Koha për zhvillimin e pyetjeve të testit është **2 orë e 30 minuta**.

Testi ka **20 pyetje me zgjedhje (alternativa)** dhe pyetjet e tjera janë me **zhvillim dhe arsytim**.

Pikët për secilën pyetje janë dhënë përbri saj.

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Pyetja	1	2	3	4	5	6	7	8
Pikët								
Pyetja	9	10	11	12	13	14	15	16
Pikët								
Pyetja	17	18	19	20	21	22	23	24
Pikët								
Pyetja	25	26	27	28	29	30	31	32
Pikët								
Pyetja	33	34	35a	35b	35c	35d		
Pikët								

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.....Anëtar

PJESA I

Ndiq ëndrrat!

Në jetë, ëndrrat janë më shumë se thjesht dëshira për të arritur diçka, ato janë fuqia që na shtyn përpara, ato janë motivimi që na mundëson të kapërcejmë çdo vështirësi dhe të mos dorëzohemi, pavarësisht pengesave që mund të hasim. Si dikush që gjithmonë kërkon të frymëzojë të tjerët, mund të them me bindje se secili prej nesh ka pasur në jetën e tij persona që e kanë ndihmuar të kuptojë se rruga drejt realizimit të ëndrrave është e mundimshme, por jo e pamundur. Megjithatë, është e rëndësishme të kuptojmë se, pavarësisht sa e vështirë mund të jetë kjo rrugë, kurrë nuk duhet të heqim dorë.

Një nga arsyet kryesore për të mos hequr dorë nga ëndrrat është se çdo pengesë që hasim gjatë rrugës është një mundësi për të mësuar dhe për t'u rritur. Sa herë që bie, mund të duket sikur po humb, por çdo dështim është një mundësi për t'u përmirësuar dhe për të të rritur forcën. Një shprehje thotë: "Çdo herë që rrëzohesh, je një hap më afër suksesit." Kjo është e vërtetë sepse këmbëngulja dhe vendosmëria janë ato që na ndihmojnë të arrijmë në destinacionin që kemi planifikuar. Çdo vështirësi që hasim duhet të shihet si një mundësi për t'u ngritur më të fortë dhe më të vendosur. Nuk ka asnjë sukses pa sakrifica dhe vështirësitë janë thjesht një pjesë e këtij procesi.

Një shembull i jashtëzakonshëm për këtë është historia e Tomas Edisonit, shpikësit të llambës së dritës, i cili kaloi përmes shumë dështimesh dhe eksperimentesh pa rezultat, përpara se të arrinte të krijonte një version të llambës që funksionon. Edisoni nuk i pa dështimet si fundin e mundësive, por si një mundësi për të mësuar dhe për t'u përmirësuar. Ai ka thënë: "Unë nuk kam dështuar, thjesht kam gjetur dhjetë mijë mënyra që nuk funksionojnë." Ky është një shembull i drejtpërdrejtë i mënyrës se si dështimi dhe rrëzimi e afron dikë me suksesin. Pavarësisht pengesave të mëdha që ka hasur, ai nuk u dorëzua dhe përpjekjet e tij e çuan në një nga shpikjet më të mëdha të historisë. Edisoni ka mësuar nga çdo gabim dhe ka vazhduar të kërkojë zgjidhje, duke e afruar gjithnjë e më shumë qëllimin e tij.

Ajo që është shumë e rëndësishme kur përballesh me sfida, është të besosh tek vetja. Besimi është fuqia që të shtyn të vazhdosh përpara, edhe kur të tjerët mund të të thonë se nuk do t'ia dalësh. Besimi tek aftësitë e tua është ai që të mundëson të shohësh përtej çdo pengese, përtej çdo vështirësie. Duhet të mbash mend gjithmonë se ti ke potencialin e nevojshëm për t'u ngritur dhe për të arritur qëllimet e tua, sepse çdo hap që hedh është një hap më afër realizimit të ëndrrave. Kurrë mos lejo që dyshimi të të pengojë! Besimi në vetvete është thelbësor dhe kur e ke, rruga drejt suksesit bëhet më e qartë dhe më e mundshme.

Për të arritur ëndrrat, duhet të punosh pa u ndalur. Pavarësisht se si ndihesh në momentet e vështira, është e rëndësishme të fokusohesh tek qëllimi dhe të mos dorëzohesh. Suksesi nuk është i garantuar për ata që heqin dorë, ai është i rezervuar vetëm për ata që vazhdojnë të luftojnë edhe kur dështimi duket i pashmangshëm. Kjo është arsyeja pse përpjekjet janë kaq të rëndësishme. Të vazhdosh përpjekjet, pavarësisht dështimeve, është çelësi i arritjes së ëndrrave. Një shprehje thotë: "Nëse nuk dorëzohesh, do ta arrish gjithmonë atë që dëshiron."

Një tjetër arsye për të mos hequr dorë është se përpjekjet tona mund të frymëzojnë të tjerët. Kur të tjerët shohin se ne jemi të gatshëm të luftojmë për ëndrrat tona dhe të mos dorëzohemi përballë sfidave, ata mund të gjejnë forcë në shembullin tonë dhe të mendojnë se edhe ata mund të arrijnë ëndrrat e tyre. Duke ndjekur qëllimet tona, ne jemi jo vetëm duke punuar për realizimin e ëndrrave, por gjithashtu duke ofruar një mundësi që të tjerët të shohin se është e mundur të kalojnë pengesat dhe të arrijnë suksesin.

Në fund, kur të mendosh për jetën tënde, asnjëherë mos ki pendesa për mundësitë që ke humbur. Të ndjekësh ëndrrat është një rrugë që kërkon durim, besim dhe shumë përpjekje, por është gjithashtu një rrugë që të ndihmon të zhvillohesh dhe të bëhesh një person më i fortë dhe më i sigurt. Kur shohim pas dhe kujtojmë gjithçka që kemi kaluar, duhet të jemi krenarë për faktin që kemi ecur përpara pa u ndalur, pa hequr dorë. Kurrë mos hiq dorë nga ëndrrat e tua! Suksesi është për ata që luftojnë dhe këmbëngulja është forca që i çon ata drejt arritjes së qëllimeve. Po ecën drejt ëndrrës tënde – ky është momenti i duhur për të vazhduar!

1. Cila nga fjalitë e mëposhtme shpreh më mirë tezën e këtij teksti?

1 pikë

- A) Kurrë mos hiq dorë nga ëndrrat e tua!
- B) Besimi në vetvete është gjithçka që na duhet për të pasur sukses.
- C) Periudha e pushimit është e rëndësishme për arritjen e qëllimeve.
- D) Dështimet janë një pengesë e paevitueshme në rrugën drejt suksesit.

2. Si mund t'i bëjmë përpjekjet tona *frymëzuese* për të tjerët? **1 pikë**
 A) Duke u dorëzuar përballë sfidave të mëdha.
 B) Duke shmangur çdo vështirësi dhe duke pranuar dështimin.
 C) Duke treguar vetëm sukseset dhe duke fshehur vështirësitë.
 D) Duke treguar qëndresë dhe angazhim në momentet më të vështira.
3. Çfarë mesazhi kryesor përçon autori përmes shembullit të historisë së Tomas Edisonit? **1 pikë**
 A) Shpikjet e reja vijnë vetëm nga njerëzit me fat.
 B) Dështimi është një shenjë e dobësisë dhe duhet shmangur.
 C) Suksesi vjen nga mbështetja e të tjerëve dhe përpjekja personale.
 D) Dështimi është një mundësi për të mësuar dhe për të ecur përpara.
4. Argumentet e përdorur nga autori në tekstin e mësipërm janë: **1 pikë**
 A) objektive, bazohen në parime morale të përgjithshme.
 B) subjektive, bazohen në analizat e bëra nga vetë ai.
 C) objektive, bazohen në fakte të provuara shkencërisht.
 D) logjike, përdorin arsyetim të rreptë për të arritur përfundime.
5. Edhe kur përballemi me vështirësi është e rëndësishme ta mbajmë fokusin tek qëllimi ynë, sepse: **1 pikë**
 A) humbja e fokusit na afron me suksesin.
 B) vështirësitë e pengojnë arritjen e qëllimit.
 C) fokusimi na ndihmon të ruajmë motivimin.
 D) vështirësitë e bëjnë më të lehtë arritjen e qëllimit.
6. Në fjalinë: "Ajo që është shumë e rëndësishme kur përballesh me sfida, është të besosh tek vetja.", fjala e nënvizuar është: **1 pikë**
 A) përemër vetor.
 B) përemër dëftor.
 C) përemër lidhor.
 D) përemër i pacaktuar.
7. Njëjësi i grupit emëror *pengesave të mëdha*, është: **1 pikë**
 A) pengesa e madhe.
 B) pengesë e madhe.
 C) pengesën e madhe.
 D) pengesës së madhe.
8. Në fjalinë: "Për të arritur ëndrrat, duhet të punosh pa u ndalur.", pjesa e nënvizuar kryen funksionin e: **1 pikë**
 A) kundrinorit të zhdrejtë.
 B) rrethanorit të mënyrës.
 C) rrethanorit të shkakut.
 D) rrethanorit të qëllimit.
9. Nga pikëpamja e fjalëformimit, fjala e nënvizuar në fjalinë: "Megjithatë, është e rëndësishme të kuptojmë se, pavarësisht sa e vështirë mund të jetë kjo rrugë, kurrë nuk duhet të heqim dorë.", është: **1 pikë**
 A) e prejardhur.
 B) e përngjitur.
 C) e përbërë.
 D) e parme.

10. Fjala e nënvizuar në fjalinë: “*Suksesi nuk është i garantuar për njerëzit që heqin dorë.*”, është: **1 pikë**
 A) kundrinor i drejtë.
 B) kundrinor i zhdrejtë.
 C) kundrinor i drejtë me parafjalë.
 D) kundrinor i zhdrejtë me parafjalë.

11. Në fjalinë: “*Kur shohim pas dhe kujtojmë gjithçka që kemi kaluar, duhet të jemi krenarë për faktin që kemi ecur përpara pa u ndalur, pa hequr dorë.*”, përcaktoni kohën e foljes së nënvizuar. Si është ndërtuar? **2 pikë**

Koha e foljes: _____

Si është ndërtuar: _____

12. Në fjalinë: “*Asnjë sukses nuk vjen pa sakrifica.*”, identifikoni përcaktorin. Përcaktoni llojin e tij dhe tregoni me se është shprehur. **3 pikë**

Përcaktori: _____

Lloji: _____

Me se është shprehur: _____

13. Zbuloni një argument në mbështetje të tezës që mbron autori, së bashku me një shembull, në funksion të tij. **2 pikë**

Argumenti: _____

Shembull: _____

14. Identifikoni një karakteristikë gjuhësore të këtij teksti dhe ilustroni atë me një shembull. **2 pikë**

Karakteristika gjuhësore: _____

Shembulli nga teksti: _____

15. Në cilat veta është realizuar komunikimi në këtë tekst? Shpjegoni me shembuj funksionin e zgjedhjes së autorit. **2 pikë**

16. Krahasoni paragrafin e fundit me ata pararendës. Analizojeni atë duke u mbështetur në tiparet e tij, tipike për llojin e tekstit. **3 pikë**

PJESA II

AZEM SHKRELI

KASHELASHË¹ PËR ATDHEUN

Atdheu është dheu i birit e i atit e i shpirtit të shenjtë

Në vargun me krushq atdheu është krushku i parë
 Në të tëra meshat shenjte ai është Meshari
 Në kulm e në flamur është kumti² e kremtja³
 Në kokën e rënduar në mendime ai është mendimi

Është një krah shqipeje këtej, një andej kufirit
 Është flaka e Oso Kuka në kullën kullë të barutit
 Është ara shtatë vjet djerrë e gruaja djerrë e fara

Në bukë e kripë e zemër atdheu është zemra
 Në të parën pushkë për ujk atdheu është krisma
 Në trupin tonë për vig⁴ atdheu është vigu
 Në mishin tonë për krimb atdheu është ashti⁵

Atdheu është treni në binarin nëntë, buleta për nesër dhe trasta

17. Cili është motivi kryesor që autori trajton në këtë poezi? **1 pikë**
- A) Motivi ekzistencial dhe filozofik mbi marrëdhënien me atdheun.
 B) Motivi social dhe realist për jetën e përditshme në atdhe.
 C) Motivi patriotik dhe heroik për historinë kombëtare.
 D) Motivi shpirtëror dhe religjioz për vendin e shenjtë.
18. Cila nga alternativat e mëposhtme do të ishte një përkufizim i mundshëm për poezinë? **1 pikë**
- A) Atdheu është vendi ku njeriu lind.
 B) Atdheu është një tokë e shenjtë vetëm për ata që e mbrojnë.
 C) Atdheu është një vend ku ndodhin ngjarje historike të mëdha.
 D) Atdheu është një përjetim shpirtëror i lidhur me identitetin dhe kulturën.
19. Cila nga alternativat e mëposhtme përmban një shprehje që karakterizon shqiptarët? **1 pikë**
- A) Në bukë e kripë e zemër atdheu është zemra.
 B) Në vargun me krushq atdheu është krushku i parë.
 C) Në kokën e rënduar në mendime ai është mendimi.
 D) Atdheu është dheu i birit e i atit e i shpirtit të shenjtë.
20. Në vargun: "*Në mishin tonë për krimb atdheu është ashti*", Shkreli transmeton idenë se: **1 pikë**
- A) njeriu e mbyll ciklin jetësor, atdheu jo.
 B) atdheu është shpirti që nuk vdes kurrë.
 C) njeriu është pjesë e ciklit natyror të jetës.
 D) njeriu dhe atdheu janë të pazgjidhshëm.

¹) gjëegjëzë;

²) lajm (zakonisht jo i mirë);

³) festë fetare;

⁴) tra, shtrat që shërben për të mbajtur të plagosur apo të vdekur;

⁵) skelet.

- 21.** Në cilën nga alternativat e mëposhtme metaforat janë antonime? **1 pikë**
- A) Në vargun me krushq atdheu është krushku i parë.
 B) Është një krah shqipeje këtej, një andej kufirit.
 C) Në bukë e kripë e zemër atdheu është zemra.
 D) Në kulm e në flamur është kumti e kremtja.
- 22.** Tonet mbizotëruere e këtyre vargjeve janë më së shumti: **1 pikë**
- A) përzjerje e lutjes me dashurinë.
 B) ndërthurje e trishtimit me pesimizmin.
 C) mpleksje e adhurimit me dhimbjen.
 D) shkrirje e optimizmit me gazin e harenë.
- 23.** Cila nga alternativat e mëposhtme shpreh saktë lidhjen mes poezive të vëllimit “*Lirikë me shi*”? **1 pikë**
- A) Poezitë janë të pavarura dhe nuk kanë asnjë lidhje me njëra-tjetrën.
 B) Poezitë janë të lidhura vetëm përmes një strukture dhe stili të përbashkët.
 C) Lidhja mes poezive bëhet përmes përdorimit të ritmit dhe vargjeve të ngjashme.
 D) Poezitë kanë një lidhje të brendshme që diktohet nga gjendje shpirtërore të ngjashme.
- 24.** Mjeti stilistik i përdorur në vargun “*Atdheu është flaka e Oso Kuka në kullën kullë të barutit*”, është: **1 pikë**
- A) krahasimi.
 B) metafora
 C) anafora.
 D) epiteti.
- 25.** Cili nga vargjet e mëposhtëm shpreh shqetësimin e autorit për trojet e ndara shqiptare? **1 pikë**
- A) Në kulm e në flamur është kumti e kremtja.
 B) Është një krah shqipeje këtej, një andej kufirit.
 C) Është flaka e Oso Kuka në kullën kullë të barutit.
 D) Është ara shtatë vjet djerrë e gruaja djerrë e fara.
- 26.** Kuptimi i fjalës *kulm* në vargun: “*Në kulm e në flamur është kumti e kremtja*”, është: **1 pikë**
- A) maja e një godine.
 B) banesa, shtëpia, familja.
 C) pika e sipërme ku takohen dy drejtëza.
 D) pika më e lartë e përsosmërisë së diçkaje.
- 27.** Cila është fjala që rimerret në të njëjtën formë përgjatë gjithë poezisë? Ç’ ngarkesë kuptimore transmeton autori përmes zhvendosjes së kësaj fjale në pozicione të ndryshme ndër vargje? **2 pikë**
- _____
- _____
- 28.** Shpjegoni kuptimin e fjalës së nënvizuar: “*Në të parën pushkë për ujk atdheu është krisma*” dhe analizoni vargun. **2 pikë**
- Kuptimi: _____
- _____
- _____
- 29.** Gjeni figurën tingullore që organizon vargun: “*Është flaka e Oso Kuka në kullën kullë të barutit*”. Cili është funksioni i saj? **2 pikë**
- Figura: _____
- Funksioni: _____

30. Simbolet që përdor Shkrelli për të përfaqësuar atdheun kanë kuptim të thellë kombëtar dhe shpirtëror. Identifikoni një simbol për secilin kuptim dhe shpjegojeni atë. **4 pikë**

Simboli 1 _____

Shpjegimi: _____

Simboli 2 _____

Shpjegimi: _____

31. A mund të thuhet se poezia ka një ngarkesë emocionale të fortë? Si e paraqet Shkrelli këtë emocion në vargjet e tij? **2 pikë**

32. Komentoni imazhin që përcillet përmes dy vargjeve të fundit. **2 pikë**

33. Zbuloni dy tipare të formës që e bëjnë Shkrellin poet modern, në trajtimin e një motivi të tillë tradicional. **2 pikë**

Tipari 1: _____

Tipari 2: _____

34. Rishkruani saktë fjalitë: Lirikë me shi është një nga vëllimet poetike të Azem Shkrellit. Poezitë e Shkrellit janë shprehje e dashurisë të tij të madhe për atdheun. **2 pikë**
